21.9.2026

Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2026

HAKIJAN TIEDOT

Kunta: Mynämäen kunta

Kunnan yhteyshenkilön tiedot:

- Nimi: Jere Markkanen
- Nimike: hallintojohtaja
- Sähköpostiosoite: jere.markkanen@mynamaki.fi ja kunta@mynamaki.fi
- Puhelinnumero: 040 190 6869

HAKEMUKSEN TIEDOT

A. Haettava summa, euroa: 1.200.000 €

B. Mikäli kunta on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2025, niin sen käyttökohde:

Kunta ei ole saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2025 hakemuksesta huolimatta. Kunnan tilikausi 2025 oli -414.696 euroa alijäämäinen.

C. Yksilöidyt talousvaikeudet, joihin haetaan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä perustelut, jotka osoittavat em. vaikeudet poikkeuksellisiksi tai tilapäisiksi. Lisäksi yksilöitynä talousvaikutusten ajankohta ja euromääräinen vaikutus kunnan talouteen.

1. Konsernin alijäämä -kriisikuntakriteerin täyttyminen on kunnalle jatkuva uhka. Kunta on viime vuosina tehnyt paljon ja tekee edelleen tasapainottamistoimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi kriisikuntamenettelyn välttämiseksi. Kunnan taloudellinen tilanne heikentyi merkittävästi huomattavien valtionosuusmenetysten takia hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä. Valtionosuudet ovat heikentyneet jatkuvasti, myös vuoden 2026 päätöksessä. Vuonna 2026 valtionosuudet vähenivät ennakoidusta 224.000 euroa. Tätä edeltävä valtionosuuksien vähennys hyvinvointialueuudistuksen vuoksi vuodesta 2022 vuoteen 2023 oli

15,5 milj. euroa (79 %). Marraskuussa 2023 tehtyjen lopullisten laskelmien seurauksena tilanne huononi entisestään.

Työllisyyspalveluiden siirryttyä kuntien järjestämisvastuulle kunnan kulut ovat kasvaneet, mutta peruspalvelujen valtionosuus entisestään heikentynyt. Työllisyyspalveluiden ja hyvinvointialueuudistuksen taloudellinen vaikutus on pyyhkinyt pois kunnan jo tekemien tasapainottamistoimenpiteiden vaikutuksen. Nykyiset tasapainottamistoimet vaikuttavat vasta muutaman vuoden aikajänteellä.

2. Vuoden 2025 alusta toteutettu TE-uudistus on lisännyt kunnan kustannuksia työllisyyden hoidossa. Kunnan maksuosuus työttömyysetuuksista on paljon suurempi kuin aiempien vuosien kustannusten perusteella laskettu valtionosuus. Vuonna 2025 työllisyyspalveluiden kokonaiskustannus oli Mynämäen kunnalle 1,23 milj. euroa, joka oli yli 130.000 euroa enemmän kuin talousarviossa oli varattu.

   Paikallisesti vaikea työllisyystilanne asettaa kestämättömän pohjan työllisyyspalveluiden rahoittamiselle. Vuonna 2026 työllisyydenhoidon kuluihin näyttää ennakollisesti menevän vielä aiempaa enemmän. Esimerkiksi Kelalle maksettavat kunnan osuudet työttömyysetuuksista ovat nousseet vuoden aikana entisestään ja ylittyvät budjetoidusta 500.000 eurosta mahdollisesti jopa 400.000–500.000 eurolla. Kustannukset vielä lisääntyvät maksun porrastuksen takia loppuvuotta kohden työttömyysjaksojen pidentyessä. Työllisyyspalveluiden järjestämisestä maksetaan Turun työllisyysalueelle lisäksi 750.000–800.000 euroa vuodessa, kustannusten edelleen kasvaessa.

3. Kunnan lainamäärä on kasvanut huomattavasti, koska tulorahoitus ei ole riittänyt edes käyttötalouteen. Aiempina vuosina on tehty välttämättömiä investointeja (muun muassa uusi terveyskeskuskiinteistö), jotka ovat nostaneet kunnan lainakantaa merkittävästi. Korkotason viime vuosien nousu on nostanut korkomenoja huomattavasti. Korkea lainamäärä pitää korkomenot suurina. Osassa kunnan lainoista on korkosuojauksia. Ilman niitä korkomenot olisivat vielä suuremmat.

4. Kunnassa on tehty palveluverkkotarkastelua ja löydetty palvelurakenteen muutoksilla säästöä jo kuluneen 10 vuoden aikana. Viimeisin palvelu- ja tilaverkkoselvitys on tehty keväällä 2025. Työllisyyspalveluiden uudistus, korko- ja hintatason nousu sekä lisääntyneet työttömyyden kustannukset ovat heikentäneet kunnan taloutta voimakkaasti ja nopeasti. Uusia palveluverkkoon tai palvelutasoon tehtäviä muutoksia ei ole ollut mahdollista toteuttaa siten, että ne vaikuttaisivat nopealla aikataululla kunnan taloudelliseen tilanteeseen.

5. Kunnan verokertymä uhkaa pienentyä äkillisesti merkittävällä tavalla, johtuen muun muassa heikosta työllisyystilanteesta. Kuntaliiton elokuun verotuloennusteiden mukaan Mynämäen verotulokertymä olisi vuonna 2026 noin 419.000 € heikompi kuin mitä talousarviota tehdessä on arvioitu. Tämä on heikentänyt kunnan talouden kokonaisnäkymää äkillisesti kesken vuoden.

   Myös valtionosuudet ovat laskeneet talousarviossa ennakoidusta. Vuoden 2026 talousarviossa valtionosuuksia on budjetoitu 4.467.121 €. Valtiovarainministeriön päätöksen mukaan valtionosuudet ovat noin 224.000 € vähemmän kuin talousarviossa on arvioitu. Ennakkotietojen perusteella vuoden 2027 osalta laskua on vielä tämän päälle yli 375.000 €.

D. Mikäli kunta on hakenut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2025, niin perustelut miksi kunta hakee korotusta peräkkäisinä vuosina.

Kunnan talouden perustilanne ei ole muuttunut. Vuonna 2025 kunta ei ole saanut hakemaansa harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta. Taloustilanne on kuitenkin vaikea ja vaikeutunut entisestään tulorahoituksen heikkenemisen, aiempaa heikompien verotuloennusteiden, kunnan peruspalveluiden valtionosuuksien ja kohoavien kustannusten takia.

Vuoden 2025 alussa tapahtunut TE-palveluiden uudistus on lisännyt kunnan menoja merkittävästi, mutta tulot eivät ole vastaavasti nousseet. Valtakunnallisesti heikko työllisyystilanne aiheuttaa kestämättömän paineen työllisyyspalveluihin sekä muihin työllisyydenhoidon kustannuksiin. Lisäksi hyvinvointialueuudistuksen taloudelliset vaikutukset eivät ole kadonneet mihinkään vaan epäoikeudenmukainen valtionosuuksien väheneminen heikentää kunnan taloutta vuosittain. Lisäksi hyvinvointialueuudistuksen vaatima sote-kiinteistöjen yhtiöittämisvelvoite asettaa konsernin tulokselle jatkossa merkittävän riskin.

Kunta on tehnyt ja jatkaa taloutta tasapainottavia toimenpiteiden tekemistä, mutta ne vaikuttavat kunnan talouteen pitkällä tähtäimellä.

E. Kunnan omat toimenpiteet poikkeuksellisen tai tilapäisen taloudellisen tilan korjaamiseksi (tulojen lisäykset ja menojen vähennykset, omaisuusjärjestelyt jne.)

1. Toteutetut toimenpiteet

Valtionosuudet

Kunnan mahdollisuudet vaikuttaa valtionosuuksiin ovat rajalliset. Kunnan toimenpiteiden (esimerkiksi markkinoinnin lisääminen asukasmäärän kasvattamiseksi) vaikutukset näkyvät vasta viiveellä. Valtionosuudet ovat heikentyneet merkittävästi ja niiden taso on laskenut myös vuonna 2026.

Muut tuotot

Vuosien aikana on myyty paljon käyttöomaisuutta, jotta tulos saadaan ylijäämäiseksi. Myytävissä olevaa käyttöomaisuutta ei kovin paljon ole enää jäljellä. Talouden tasapainottamisohjelmassa on 250.000 € myyntivoitto/vuosi vuosina 2024 ja 2025. Myös puuta on myyty viime vuosina talouden tasapainottamiseksi aiempaa enemmän. Vuonna 2026 ei ole enää mahdollista myydä puuta samassa mittakaavassa.

Kunnassa on hyvin vähän mahdollista kerätä ei-lakisääteisiä asiakasmaksuja. Maksuja on korotettu aiempina vuosina, mutta jatkuva korottaminen karsii esimerkiksi harrastusryhmiin osallistujia eikä maksuja siten kerry toivotulla tavalla.

Kunta on jo aiemmin yhtiöittänyt vesihuoltolaitoksen ja siitä kirjattiin myyntivoittoa ja kunnan taseeseen saatiin ylijäämää. Tämä ei kuitenkaan vaikuta konsernin alijäämä -kriteeriin. Kirjauksesta muodostunut ylijäämä on jo käytetty. Sotekiinteistöjen yhtiöittäminen on ollut selvityksessä ja valmistelussa, ennakollisesti yhtiöittämisen vaikutus tulee olemaan erittäin negatiivinen kuntataloudelle, koska kunta menettää tuloistaan merkittävät 1,2 milj. euron vuokratuotot, eivätkä esimerkiksi kiinteistöverojen nousu paikkaa vuokratuottojen menetystä.

Tehdyt sopeutustoimet

Palveluverkko

Kunta on vuoden 2018 jälkeen lakkauttanut kolmen kyläkoulua. Henkilöstömäärä on vähentynyt ja koulukiinteistöt on myyty. Keväällä 2025 hyväksyttiin tila- ja palveluverkkoselvitys. Selvityksessä löydettiin mahdollisia säästökohteita palveluverkosta tuleville vuosille. Selvityksen toimenpiteistä ei ole vielä päätetty, mutta toimenpide-ehdotukset ovat valmistelussa. Näillä toimenpiteillä voidaan saavuttaa arviolta 300.000–600.000 euron säästöt.

Kunta on maantieteellisesti laaja, joten merkittävä osa perusopetuksen oppilaista kuuluu koulukuljetusten piiriin. Kunnassa on yksi yläkoulu, johon tulee kaikki kunnan yläkouluikäiset. Kuljetuskustannukset ovat siten suuri menoerä kunnalle.

Henkilöstöjärjestelyt

Mynämäen kunnassa on muihin kuntiin verrattuna matala ja ohut organisaatiorakenne ja henkilöstön tehtäväkuvat ovat laajat. Henkilöstöorganisaatio on tiivistetty aiempien säästöohjelmien sekä eläköitymisten yhteydessä. Hallintohenkilöstöä vähentämällä ei ole mahdollista saada merkittäviä säästöjä. Henkilöstösäästöt ovat mahdollisia palveluverkkopäätökseen liittyen, mutta eivät tuota säästöjä välittömästi, vaan viiveellä. Kunnassa on harkittu tarkoin virkojen ja toimien täyttämistä. Lisäksi tehtäviä on viime vuosina yhdistetty. Useita tehtäviä on lakkautettu ja yhdistetty muihin tehtäviin.

2. Tulossa olevat ja päätetyt toimenpiteet

Verotulot

Kunnan tuloveroprosentti on jo nyt huomattavan korkea alueen muihin kuntiin verrattuna. Mynämäen veroprosentti on 9,10 % ja maakunnan keskiarvo on 7,56 %. Jos Mynämäen kunnan tuloveroprosentti olisi maakunnan keskiarvon tasolla, kunta saisi useita miljoonia vähemmän kunnan tuloveroa. Myös kiinteistöveroprosentteja on korotettu.

Veroprosentteja voi olla välttämätöntä korottaa tuleville vuosille kunnan verotulokertymän tasaamiseksi. Kokonaisuudessaan Kuntaliiton elokuun verotuloennusteiden mukaan Mynämäen verotulokertymä olisi vuonna 2026 noin 419.000 € heikompi kuin mitä talousarviota tehdessä on arvioitu.

Muut tuotot

Talouden tasapainottamisohjelmassa ja talousarviossa on 250.000 € myyntivoitto vuodelle 2026. Kohteet ovat edelleen myymättä ja tuotot toteutuvat, jos kohteet saadaan myytyä. Kohteiden myynnin osalta näyttää kuitenkin erittäin heikolta. Myös vuodelle 2026 talousarviossa ennakoidut 200.000 € puunmyyntituotot eivät toteudu, vaan puuta on myytävissä vain noin 50.000 eurolla.

Sotekiinteistöjen yhtiöittämistä valmistellaan ja jatkoa selvitetään. Sen vaikutus on ennakoidusta kunnan talouteen kokonaisuutena negatiivinen. Kunta menettää yhtiöittämisen myötä tuloistaan merkittävät 1,2 milj. euron vuokratuotot, eivätkä esimerkiksi kiinteistöverojen nousu tai yhtiöittämiseen liittyvät korkotuotot paikkaa vuokratuottojen menetystä. Lisäksi vuokrataso on oleellinen asia yhtiön taloudelliselle kantokyvylle. Konserniyhtiönä sote-kiinteistöyhtiön taloudellinen tilanne vaikuttaa kunnan konsernin alijäämä -tunnuslukuun, joka on jo useamman vuoden ollut lähellä täyttyä.

F. Muut huomiot ja lisätiedot:

Vuoden 2026 muutettu talousarvio on -729.298 euroa alijäämäinen. Ennakoitu toteuma näyttäisi olevan talousarviota heikompi heikentyneiden verotuloennusteiden, alkuperäiseen talousarvioon nähden heikentyneiden valtionosuuksien ja entisestään nousseiden työllisyyspalveluiden sekä työttömyyden hoidon kustannusten myötä. Alijäämä voi siis olla merkittävästi talousarviossa ennakoitua suurempi. Esimerkiksi mikäli verotulot toteutuvat ennusteiden mukaisina, kasvaa alijäämä vielä yli 400.000 eurolla.

Kunnan taseessa 31.12.2025 on ylijäämää noin 3,09 milj. euroa. Taloussuunnitelmakauden 2026–2028 ennakoitu alijäämä on yhteensä noin 2,5 milj. euroa. Mikäli tulokset toteutuvat ennakoituja huonompina, heikkenee kunnan taloustilanne entisestään.

Kunnan väestörakenne on vanhusvoittoinen ja se on vähentänyt hyvinvointialueuudistuksen myötä peruspalvelujen valtionosuuksia huomattavasti heikompaan suuntaan.

Aika: Mynämäessä 21.9.2026

Jere Markkanen, hallintojohtaja

Allekirjoitettu sähköisesti.

Liitteet: Mynämäen kunnan talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2024–2026.